

Sygn. akt VIII U 1372/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016 r. w Gliwicach

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 27 lipca 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od 1 lipca 2015 r.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt. VIII U 1372/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.07.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu Z. K. prawa do emerytury, bowiem udowodnił jedynie 5 lat 9 miesięcy 25 dni stażu pracy w warunkach szczególnych zamiast wymaganych 15 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury podnosząc, że posiada wymagany prawem staż pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony 60 lat ukończył (...), nie jest członkiem OFE, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat.

Organ rentowy uznał, że ubezpieczony posiada staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 5 lat 9 miesięcy 25 dni z tytułu zatrudnienia w KWK (...) od 1.06.1973r. do 15.08.1975r. oraz w Kopalniach (...) SA od 1.09.1993r. do 31.12.1998r. Organ rentowy wyłączył z powyższych okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych dni, za które ubezpieczony pobierał zasiłki chorobowe. Bez wyłączenia dni zasiłkowych okres ten wynosi 6 lat 6 miesięcy 14 dni.

Od 4.11.1974r. do 29.02.1980r. ubezpieczony pracował w Przedsiębiorstwie (...) w B., początkowo jako mechanik, a potem jako kierowca. Z dniem 17.04.1976r. odwołujący uzyskał prawo jazdy kategorii C do prowadzenia samochodów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony i od tej pory pracował jako kierowca takiego pojazdu. W dniu 14.08.1976r. przełożony ubezpieczonego wniósł o podwyższenie wynagrodzenia wskazując, że jest on kierowcą Stara W28. Pod koniec zatrudnienia ubezpieczony pracował jako kierowca osinobusu /samochodu przeznaczonego do przewożenia ludzi na podbudowie Stara 28/.

W okresie od 1.03.1980r. do 31.12.1982r. ubezpieczony był zatrudniony w Zakładzie (...) przed Korozją P.R.U.K. K. w K. na stanowisku mechanika-kierowcy. Ubezpieczony w tym czasie pracował jako kierowca samochodu marki S. 29 o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, którym przewoził urządzenia do czyszczenia chłodziak w koksowniach. Odwołujący nie pracował u tego pracodawcy jako mechanik samochodowy.

Od 28.09.1989r. do 31.08.1993r. ubezpieczony był zatrudniony w KWK (...) na stanowisku mechanik-kierowca-funkcjonariusz pożarnictwa. Pracodawca wystawił mu świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych za ten okres powołując się na wykaz A, dział XIV, poz. 23 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. W czasie zatrudnienia ubezpieczonego u pracodawcy funkcjonowała zakładowa straż pożarna. Jej członkowie pracowali w 4-osobowych zespołach, które świadczyły pracę dyżurowo. W skład takiego zespołu wchodził kierowca pojazdu specjalistycznego, który w czasie akcji pożarnej zajmował się podawaniem wody, odbieraniu połączeń radiowych i pomocą innym strażakom. W pozostałym czasie dyżuru członkowie zespołu zajmowali kontrolą sprzętu pożarniczego. Ubezpieczony pracował w zespole strażaków jako kierowca samochodu uprzywilejowanego i wykonywał wymienione wyżej prace. / dowód: akta osobowej i zeznania świadków: A. J., Z. R., H. P., R. G., R. R., przesłuchanie ubezpieczonego i jego akta osobowe/.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.] prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po 31 grudnia 1948 roku, który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998 r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),
- nie przystąpił do OFE albo złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

Po myśli § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie

Okoliczność sporna w rozpoznawanej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Organ rentowy uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych 5 lat 9 miesięcy 25 dni. W ocenie Sądu, organ rentowy nieprawidłowo wyłączył z okresów pracy w warunkach szczególnych odwołującego okresy pobierania zasiłków chorobowych. Sąd wziął pod uwagę stanowisko judykatury i doktryny, w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., sygn. akt II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260, lex nr 987667), wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 maja 2012r., sygn. III AUa 2385/11.

Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż: „Osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 r.”.

Mając na względzie treść zacytowanego orzeczenia Sądu Najwyższego należy podnieść, że sytuacja osób wymienionych w art. 184, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględnianie ochrony praw w trakcie nabywania, aprobowane i wskazywane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (por. wyrok z dnia 3 października 2002 r., A. P., sprawa C-347/00, (...) 2002 s. I- (...)), znajdowało wyraz także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 27 kwietnia 2000 r., III ZP 2/00, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 620 oraz wyroki: z dnia 4 grudnia 2003 r., I PK 111/03, OSNP 2004 nr 21, poz. 368; z dnia 24 września 2004 r., II PK 25/04, OSNP 2005 nr 10, poz. 141 i wcześniejszy z dnia 19 listopada 1993 r., II URN 47/93, OSNCP 1994 nr 5, poz. 117). Także Trybunał Konstytucyjny stosunkom tym niejednokrotnie dawał ochronę, jeżeli miały postać ekspektatywy maksymalnie ukształtowanej, czyli sytuacji prawnej, która spełnia zasadniczo wszystkie przesłanki ustawowe nabycia prawa do emerytury pod rządami dawnej ustawy, bez względu na stosunek do niej ustaw późniejszych. Trybunał uznawał je za postaci praw podmiotowych, do których znajduje zastosowanie ochrona praw nabytych (por. wyroki z dnia 30 listopada 1988 r., K 1/88, OTK 1988 nr 1, poz. 6; z dnia 22 czerwca 1999 r., K 5/99, OTK 1999 nr 5, poz. 100; z dnia 23 listopada 1998 r., SK 7/98, OTK 1998 nr 7, poz. 114 i przede wszystkim orzeczenie z dnia 11 lutego 1992 r., K 14/91, OTK 1992 nr 1, poz. 7).

Uwzględniając, że ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz także zyskiwać wzmocnienie w prawie, należy stwierdzić, że funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy o emeryturach i rentach wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa do emerytury z tytułu wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach przed dniem 1 stycznia 1999 r. W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Pogląd ten wzmacnia treść art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 r.) (vide - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., sygn. akt II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260, lex nr 987667)).

W konsekwencji, uwzględniając okresy pobierania zasiłków przez ubezpieczonego w czasie zatrudnienia w KWK (...) od 1.06.1973r. do 15.08.1975r. oraz w Kopalniach (...) SA od 1.09.1993r. do 31.12.1998r., staż pracy w warunkach szczególnych wynosi 6 lat 6 miesięcy 14 dni.

W stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku Wykazie A, Dział VIII, pod pozycją 2 wymienione są m.in. prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 ton, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych).

W ocenie Sądu, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B., od daty uzyskania uprawnień kat. C tj. od 18.04.1976r. do 29.02.1980r. czyli przez okres 3 lat 10 miesięcy 11 dni pracował jako kierowca (...) o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony. Potwierdzają to dokumenty z akt osobowych odwołującego oraz słuchani na tę okoliczność świadkowie. Do tego okresu należy zaliczyć czas w którym ubezpieczony pracował jako kierowca osinobusu, bowiem był to pojazd skonstruowany na podwoziu Stara 28. Wprawdzie służył do przewożenia pracowników, jednakże nadal był to ten sam typ pojazdu.

Ubezpieczony pracował jako kierowca samochodu ciężarowego również w Zakładzie (...) przed Korozją P.R.U.K. K. w K. w okresie od 1.03.1980r. do 31.12.1982r. /przez 2 lata 10 miesięcy/. W tym czasie nie wykonywał prac mechanika, co potwierdzili słuchani w sprawie świadkowie. Okoliczność, że ubezpieczony przewoził i obsługiwał urządzenia do czyszczenia chłodnic w koksowniach, nie niweczy faktu, że pracował jako kierowca samochodu ciężarowego.

W wykazie A, dział XIV, poz. 23 ww. rozporządzenia wymienione zostały prace funkcjonariuszy pożarnictwa. Jak to wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 6.10.2011r., III AUa 571/11, LEX nr 1171264 wykonywanie tej pracy oznacza faktyczne realizowanie prac należących do obowiązków funkcjonariuszy pożarnictwa niezależnie od tego, czy osoba je wypełniająca posiadała w tym okresie formalny status funkcjonariusza pożarnictwa. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, ubezpieczony od 28.09.1989r. do 31.08.1993r. / 3 lata, 11 miesięcy 2 dni/ pracował w KWK (...) jako kierowca pojazdu specjalistycznego i członek zakładowej straży pożarnej. Do jego obowiązków należało prowadzenie samochodu straży pożarnej, aktywny udział w akcjach pożarniczych / obsługa autopompy, odbieranie połączeń radiowych, pomoc strażakom/ a w pozostałym czasie kontrolą sprzętu pożarniczego – czyli w ocenie Sądu – wykonywał prace funkcjonariusza pożarnictwa, a nie tylko kierowcy.

Organ rentowy nie zaliczył odwołującemu wyżej wymienionych okresów pracy z uwagi na brak stosownych świadectw pracy bądź brak tożsamości stanowiska wskazanego w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych względem stanowiska określonego w ww. rozporządzeniu. Trzeba jednak podkreślić, iż w myśl ugruntowanego stanowiska judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Zatem w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia, w tym zeznania świadków. Tym samym fakt nieprzedłożenia przez ubezpieczonego odpowiedniego świadectwa pracy w warunkach szczególnych na etapie postępowania przed organem rentowym nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu wykonywanej przez niego pracy jako pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem Sądu, ubezpieczony wykazał w toku postępowania dowodowego, że posiada 15 – letni staż pracy w warunkach szczególnych, tj.

- 6 lat 6 miesięcy 14 dni - KWK (...) od 1.06.1973r. do 15.08.1975r. oraz w Kopalniach (...) SA od 1.09.1993r. do 31.12.1998r.

- 3 lat 10 miesięcy 11 dni - Przedsiębiorstwo (...) w B., od daty uzyskania uprawnień kat. C tj. od 18.04.1976r. do 29.02.1980r.,

- 2 lata 10 miesięcy - Zakład (...) przed Korozją P.R.U.K. K. w K. w okresie od 1.03.1980r. do 31.12.1982r.,

- 3 lata, 11 miesięcy 2 dni - KWK (...) od 28.09.1989r. do 31.08.1993r.

a zatem spełnia warunki do przyznania mu prawa do żądanej emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 1.07.2015r.

(-) SSO Grażyna Łazowska